

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-372

7.4.2026

Fremtind Forsikring AS

Retts hjelp

Twist om erstatningskrav etter påkjørsel – sammenheng med sikredes yrke eller erverv?

Sikrede søkte om retts hjelpdekning for twist om erstatningsoppgjør etter bilulykke. Foretaket av slo dekning fordi det mente twisten var omfattet av unntaket i vilkårene for «Twist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv». Sikrede var uenig og hevdet unntaket var ment for twistere som hadde en direkte relasjon til yrke eller erverv, mens aktuelle twist gjaldt oppgjør etter en trafikkulykke på fritiden og erstatningspostene det var twist om ikke bare gjaldt inntektstap, men også andre poster på flere millioner kroner. Foretaket hevdet unntaket uansett kom til anvendelse. Det bemerket i tillegg at twisten var omfattet av unntaket for «Twist i saker om personskade, hvis ikke motpart eller dennes forsikringsselskap skriftlig har avslått å erstatte sikredes nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand. Likevel erstattes utgifter i saken etter saksanlegg, hvor sakskostnadsspørsmålet avgjøres av retten i henhold til twistelovens bestemmelser. [...]». Sikrede avviste dette fordi motparten kun hadde dekket deler av sikredes utgifter til juridisk bistand og avslått å dekke ytterligere bistand. I tillegg opplyste sikrede at det nå var sendt varsel til motparten om at det ville bli tatt rettslige skritt i saken. Nemndas flertall kom til at twisten hadde sammenheng med sikredes yrke eller erverv, og at twisten derfor var unntatt forsikringsdekningen.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om retts hjelpdekning for twist om personskade.

Sikredes innboforsikring inkluderer retts hjelpdekning som ifølge vilkårene pkt. 4.2 dekker «Rimelige og nødvendige utgifter til twist som hører inn under de alminnelige domstoler», men med unntak for «Twist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv» og «Twist i saker om personskade, hvis ikke motpart eller dennes forsikringsselskap skriftlig har avslått å erstatte sikredes nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand. Likevel erstattes utgifter i saken etter saksanlegg, hvor sakskostnadsspørsmålet avgjøres av retten i henhold til twistelovens bestemmelser. Dette gjelder også ved voldgift. Med saksanlegg menes utgifter fra og med forberedende arbeid med forliksklage/stevning».

Sikrede søkte 17.6.25 retts hjelpdekning for twist med Frende Forsikring. Twisten gjaldt krav om erstatning etter trafikkskade, og sikrede hadde fremsatt krav om ménerstatning, inntektstap, utgifter, hjemmearbeidstap, pensjonstap, boligtilpasning og skatteulempe. Søknaden om retts hjelpdekning opplyste at sikrede 27.2.19 ble påkjørt som fotgjenger, at han pådro seg en alvorlig tverrsnittskade og derfor brukte rullestol. Frende hadde fremsatt et endelig erstatningstilbud i desember 2024. Sikrede hadde fremsatt et motkrav i februar 2025. Etter forhandlinger var avstanden mellom partene ca. kr 4 700 000. Frende hadde dekket utgifter til juridisk bistand frem til desember 2023. I Fren des tilbud av 16.12.24 fremgikk følgende oppsummering av aktuelle erstatningsposter:

Ménerstatning kr 2.350.000,-
Påført inntektstap kr 150.000,-
Fremtidig inntektstap kr 650.000,-
Påførte utgifter kr 180.000,-
Fremtidige utgifter kr 2.000.000,-
Tilpasning av bolig kr 1.250.000,-
Utgifter til juridisk bistand kr 250.000,-
Summert kr 6.830.000,-

Frdrag akonto kr 1.950.000,-
Frdrag akonto juridisk bistand kr 150.000,-
Summert kr 2.100.000,-

Dette gir etter vårt syn grunnlag for en erstatningsutbetaling med ytterligere kr 4.730.000,-.

Sikredes mottilbud 14.2.25 hadde følgende erstatningsposter:

Ménerstatning	kr. 2.376.830,-
Påført inntektstap	kr. 700.611,-
Påførte utgifter inkl. leieinntekter	kr. 764.888,-
Påført hjemmearbeidstap	kr. 167.414,-
Fremtidig inntektstap	kr. 2.306.188,-
Pensjonstap	kr. 523.770,-
Fremtidige utgifter	kr. 2.578.847,-
Fremtidig hjemmearbeidstap	kr. 451.280,-
Boligtilpasning	kr. 2.000.000,-
Skatteulempe 17 %	kr. 996.214,-
- tidligere utbetalt akonto	kr. 1.950.000,-
Samlet erstatning	kr 10.901.042,-

Freunde økte 23.3.25 og 23.5.25 sitt tilbud for de ulike erstatningspostene, og sikrede reduserte sitt krav noe 17.6.25. Det var imidlertid fortsatt uenighet om en rekke poster, og sikrede ba foretaket 17.6.25 også kommentere postene hva angikk «pensjonstap og hjemmearbeidstap». For øvrig skrev sikrede at:

I et nytt forsøkt på å komme til en løsning er selskapets tilbud lagt til grunn for ménerstatning, merutgifter og boligtilpasning. Pensjonstap og hjemmearbeidstap er lagt inn som tidligere, ref. ovenfor. For meg er det fremdeles uklart om det er uenighet om disse postene. For beregning av inntektstap er det lagt inn samme premisser for inntekts- og karriereutvikling som tidligere.

Etter noe korrespondanse mellom partene avslo foretaket 26.6.25 søknaden om rettshjelpdekning med henvisning til unntaket i vilkårene for tvist som hadde sammenheng med yrke og erverv. Det var ikke dekning for tvist som knyttet seg til tapt arbeidsinntekt/-evne til tross for at det var et krav under en privat forsikringsavtale. Foretaket bemerket også at tvister hvor den økonomiske interessen knyttet seg til fremtidige yrkesmuligheter eller inntekt måtte anses for å ha «sammenheng med» sikredes yrke eller erverv. Det ba derfor om dokumentasjon på at det var tvist om utgifter som ikke var knyttet til sikredes yrke og erverv, og dokumentert hva den økonomiske interessen for den delen av tvisten var.

Sikrede svarte 30.6.25 at det ut ifra en naturlig språklig forståelse av vilkårene var vanskelig å se hvordan unntaket for tvister som har «sammenheng med sikredes yrke eller erverv» skulle gjelde, idet tvisten i seg selv ikke hadde med hans arbeid å gjøre, og hans krav knyttet seg til en rekke ulike erstatningsposter. Det var ikke begrenset til inntektstap, men knyttet til merutgifter, hjemmearbeidstap og boligtilpasning. I tillegg til at det var fremmet krav på hjemmearbeidstap og pensjonstap, noe foretaket ikke hadde tilbudt i det hele tatt, og det var en differanse på flere millioner før vurdering av inntektstap.

Foretaket fastholdt 1.7.25 avslaget og at unntaket kom til anvendelse. Det viste til at formuleringen «sammenheng» var ukvalifisert, at det ikke var strenge krav til den sammenheng som krevdes mellom yrke eller erverv og tvisten, samt at aktuelle tvist gjaldt krav om erstatning for inntektstap som følge av redusert arbeidsevne etter en personskade, og dermed direkte knyttet til sikredes evne til å utøve sitt yrke og opprettholde sin inntekt.

Frende forklarte 30.7.25 at det var enighet om postene ménerstatning, påførte og fremtidige utgifter og boligtilpasning, mens det opprettholdt tidligere beregning av inntektstapet. Hjemmearbeidstap mente foretaket var dekket inn under posten for merutgiftene til betalt hjelp i hjemmet, men for om mulig å finne en løsning, foreslo det ytterligere erstatning med kr 40 000 under posten hjemmearbeidstap. For pensjonstapet var Frende uenig i forutsetningene sikrede la til grunn med tanke på påført og fremtidig inntektstap, men foreslo skjønnsmessig kr 50 000 til dekning av evt. pensjonstap. I tillegg foreslo det 15 % skatteulempe.

På vegne av sikrede ble det 25.11.25 sendt klage til Finansklagenemnda, og foretaket sendte tilsvar 18.12.25. Ytterligere kommentarer i anledning klagen ble sendt på vegne av sikrede 12.1.26 og 16.1.26 og av foretaket 9.1.26 og 19.1.25.

Sikrede krever dekning for rettshjelp og bestrider at unntaket for «Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv» kommer til anvendelse. Ifølge bokmålsordboka betyr «sammenheng» at noe henger sammen, eller at det er en «forbindelse», noe som underbygger at unntaket omfatter tvister som har en direkte relasjon til yrke eller erverv. Sikrede var involvert i en alvorlig trafikkulykke på fritiden. Det er tvist om omtrent alle erstatningsposter, og betydelige krav uavhengig av inntektstapet. Det blir da kunstig at saken skal omfattes av nevnte unntak, og dette er i strid med formålet bak innføring av rettshjelpsordningen og praksis fra forsikringsforetakene og nemnda. Mindretallet uttalte i FinKN 2024-955 at «Det gjelder et grunnleggende krav i forbrukeravtaler om klare og forståelige («gjennomsiktige») vilkår, jf. forbrukeravtale-direktivet (1993/13) artikkel 5, og at det skal legges til grunn tolkningen som er «mest gunstig» for forbrukeren ved tvil om forståelsen av et vilkår, jf. også avtaleloven § 37. Vilkårene skal være grammatisk forståelige og forståelige i en bred forstand, se avsnitt 76 i sakene E-13/22 og E-1/2 (EFTA-domstolen) og mindretallet i FKN 2010-79, FSN 6640 og FSN 6736.

Rettshjelpsordningen skulle tilby dekning til privatpersoner, i motsetning til tvist i direkte relasjon til rollen som yrkesutøvere eller næringsdrivende, jf. nemndas mindretall i FinKN 2022-9, 2022-714 og 2024-955. Fellesnevner i tidligere nemndsavgjørelser var at det forelå en yrkesskade/skade på jobb i bunn, se FSN 69, FSN 1598, FSN 2247, FSN 6640 og FSN 6736, og det har vært dissens i mange avgjørelser, se FKN 2010-79 og FinKN 2022-9. Det har også senere vært dissens, se FinKN 2024-1144 og 2024-955, der mindretallet har vist til prinsipper for avtaletolkning, språklig forståelse av ordlyden, formålsbetraktninger, forbrukerdirektiv m.m., mens flertallets uttalelser har manglet rettslig forankring, og i større grad henviste til tidligere avgjørelser. Sikrede mener nemnda i FinKN 2024-1144 beveget seg både lenger vekk fra en naturlig forståelse av ordlyden og fra egen praksis. Sikrede opplyser at Frende har avslått å dekke deler av sikredes utgifter til juridisk bistand helt siden desember 2024, og også all bistand etter det, samt at sikrede har nå sendt Frende varsel om rettslig skritt.

Forsikringsforetaket avviser ansvar for rettshjelpdekning og anfører at vilkårenes unntak for «Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv» kommer til anvendelse, jf. FinKN 2025-1028 som gjaldt krav om erstatning for inntektstap etter en trafikkulykke som ikke var arbeidsulykke. Dersom det likevel legges til grunn at erstatningspostene merutgifter, hjemmearbeidstap og boligtilpasning, ikke hadde sammenheng med yrke og erverv, så vil vilkårene uansett ikke være oppfylt, idet pkt. 4.2 også har unntak for «Tvist i saker om personskade, hvis ikke motpart eller

dennes forsikringsselskap skriftlig har avslått å erstatte sikredes nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand. Likevel erstattes utgifter i saken etter saksanlegg, hvor sakskostnadsspørsmålet avgjøres av retten i henhold til tvistelovens bestemmelser. [....]. Med saksanlegg menes utgifter fra og med forberedende arbeid med forliksklage/stevning». Tvisten gjelder personskaade, og at det ikke er dokumentert at motpart har avslått å erstatte sikredes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand, idet motpart har dekket advokatkostnadene hittil, og det ikke foreligger skriftlig avslag på dekning av utgifter til juridisk bistand slik pkt. 4.2 krever.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for utgifter til rettshjelp for tvist om skadeoppgjør etter trafikkulykke.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Lars Barnholdt, bemerker:

Flertallet mener foretaket må gis medhold.

Sikredes rettshjelpforsikring omfatter «Rimelige og nødvendige utgifter til tvist som hører inn under de alminnelige domstoler», men har unntak for «Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv».

Foretaket har avslått rettshjelpdekning under henvisning til unntaket for «Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv».

Formuleringen «sammenheng med» betyr at det må være en forbindelse mellom tvisten og sikredes yrke eller erverv, men sier ikke noe om hvor nær eller direkte denne forbindelsen må være, jf. LB-2010-105084. Det er heller ikke krav om at tvisten kun har sammenheng med yrke eller erverv, eller at yrke/erverv er den direkte eller den eneste årsaken til tvisten, hvis tvisten også har sammenheng med «yrke eller erverv», jf. FinKN 2025-1028, 2025-488, 2024-1144, 2022-739, FSN 7553 (2008), FSN 6736 (2007), FKN 2010-79 (2010) og FinKN 2022-739.

Sikrede anfører at sammenheng betyr at tvisten har forbindelse med yrke og erverv, og at det må være en direkte relasjon. Flertallet er ikke enig i en slik tolkning. Uttrykket forbindelse med sier i likhet med uttrykket sammenheng med at det er en sammenheng mellom to fenomener, men sier ikke noe om hvor direkte eller indirekte en slik sammenheng må være. Flertallet viser til LB-2010-105084:

Etter naturlig språklig forståelse av unntakshjemmelen, er det tilstrekkelig at det foreligger en konkret forbindelse mellom tvisten, som er sakens kjerne, og sikredes yrke eller erverv. Avtalens ordlyd stiller med andre ord ikke store krav til hva slags forbindelse det er mellom tvisten og sikredes næringsvirksomhet. En slik presiserende forståelse støttes også av uttalelser fra FSN og FKN.

Den aktuelle tvisten gjelder en lang rekke erstatningsposter etter en trafikkulykke. Det er ingen sammenheng mellom selve ulykken og sikredes yrke, men dette betyr ikke i seg selv at unntaket ikke kommer til anvendelse, jf. FinKN 2025-1028 og 2024-1144.

Flertallet forstår situasjonen slik at partene er enige om en rekke erstatningsposter: ménerstatning, påførte og fremtidige utgifter og boligtilpasning. Derimot er partene uenige om beregning av inntektstapet, og pga. dette også uenige om beregning av pensjon.

Beregning av inntektstap som følge av ervervsmessig uførhet er et tap som følger av at man ikke kan utføre sitt yrke. Tvisten har derfor sammenheng med yrke i den forstand at yrket er en nødvendig forutsetning for tvisten, som betyr at det ikke bare er sammenheng, men årsakssammenheng mellom yrket og tvisten. Det er som nevnt ikke krav om noen form for kvalifisert sammenheng. Det kan heller ikke være avgjørende at den umiddelbare årsaken til tvisten er en bilulykke. Det kravet som er bestridt – som altså utgjør tvisten – er krav om dekning

av inntektstap, og flertallet mener da tvisten har sammenheng med yrket, jf. FinKN 2025-1028.

Sikrede viser til at tvisten også gjelder andre erstatningsposter. Det er som nevnt ikke noe krav om at tvisten kun har sammenheng med yrke, og flertallet forstår som nevnt saken slik at det vesentlige tvistepunktet er beregning av inntektstap og pensjon.

Mindretallet viser til LB-2010-105084. Dommen gjaldt et tilsvarende, men ikke likelydende unntak fra rettshjelpforsikringen: «Selskapet dekker ikke utgifter ved tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv, herunder tvist som har sitt utspring i yrkesskade eller yrkessykdom».

Flertallet kan ikke se at denne dommen gir støtte til mindretallets konklusjon. Dommens utgangspunkt er referert ovenfor. Dommen refererer dernest til uttalelse inntatt i FSN-7553 (2008):

Ifølge vilkårene dekker selskapet ikke utgifter til rettshjelp i forbindelse med en 'tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv'. Formuleringen 'sammenheng' er ukvalifisert og betyr at det ikke kan stilles strenge krav til den sammenheng som kreves mellom sikredes yrke eller erverv og tvisten.

Dommen har videre følgende omtale av nemndspraksis:

I uttalelse inntatt i FSN-6640 (2007) uttalte flertallet at det avgjørende for om unntaksbestemmelsen skulle komme til anvendelse var hvorvidt hendelsen som utløste kravet var knyttet til arbeidsforholdet. I saken var sikrede påført en skade i forbindelse med utførelse av arbeid. Selv om tvisten utelukkende dreide seg om størrelsen av den medisinske invaliditetsgrad, forelå det en sammenheng mellom tvisten om sikredes erverv eller yrke. Sagt med andre ord skyldtes kravet som ble fremsatt den skade vedkommende var blitt påført på arbeid, og av den grunn måtte tvisten kunne sies å ha sitt utspring i yrkesskaden. Unntaksbestemmelsen kom således til anvendelse. Også flertallsuttalelse inntatt i henholdsvis FSN-6736 (2007) og FKN-2010-79 (2010) trekker i retning av at det stilles små krav til kriteriet om 'sammenheng'.

Dommen støtter dermed den tolkningen av ordlyden som er lagt til grunn i langvarig nemndspraksis.

Lagmannsretten kom videre til at det i saken var «sammenheng» mellom tvisten om rehabiliteringspenger og A's «yrke eller erverv» og viser «til at forsikringspraksis tilsier at unntaksbestemmelsen får anvendelse dersom skaden som utløste tvisten er knyttet til sikredes arbeid. I denne saken ble A skadet i forbindelse med et pizzaleveringsoppdrag. Han var altså på jobb da skaden ble påført; skaden skjedde under utøvelse av næringsvirksomhet. A ble sykemeldt med utbetaling av sykepenger, for så å søke om rehabiliteringspenger, som altså ledet til en tvist. Dersom arbeidsulykken tenkes bort, ville A ikke søkt om rehabiliteringspenger. Sagt med andre ord skyldtes kravet som ble fremsatt den skade A var blitt påført på arbeid, og av den grunn må tvisten kunne sies å ha sitt utspring i hans yrkesskade. Det vises igjen til uttalelse inntatt i FSN 6640 (2007)». Etter flertallets syn sier ikke dommen mer enn at såfremt tvisten gjelder skade oppstått i arbeid, som for øvrig også var direkte nevnt i unntaket, rammes den av unntaket. Dommen sier derimot ikke at unntaket ikke omfatter tvist som gjelder skade oppstått utenfor arbeidet. Tvert om tilsier formuleringen «Dersom arbeidsulykken tenkes bort, ville A ikke søkt om rehabiliteringspenger» at dersom yrket er en nødvendig årsak for tvisten, er den omfattet av unntaket.

Lagmannsretten sier for øvrig også at «tvisten om rehabiliteringspenger også på annet vis har sammenheng med A's yrke eller erverv, idet hans inntektsevne etter skaden har vært avgjørende for tvisten». Dette tilsier at tvist om inntektsevne har sammenheng med yrke. Kravet om «sammenheng» skulle da etter ordlyden i unntaket være oppfylt.

Flertallet mener derfor dommen ikke stiller noe krav om at tvisten må gjelde en arbeidsulykke for at unntaket kommer til anvendelse, men tvert om støtter at en tvist som gjelder inntektsevne har sammenheng med yrke.

Sikrede har i ettertid vist til TOSL-2025-167489, der tingretten kom til motsatt resultat av nemndas flertall for samme klausul som i saken her. Spørsmålet var om krav om erstatningsansvar for bl.a. inntektstap som følge av kommunens omsorgssvikt i barndommen var tvist som hadde sammenheng med yrke. Sikredes krav ble reist etter tidligere skl. § 3-2 a:

§ 3-2a.(standardisert erstatning til barn)

Har skadelidte på skadetiden ikke fylt 16 år, ytes erstatning for tap i framtidig erverv og menerstatning etter bestemmelsene i paragrafen her.

Ved 100 pst varig medisinsk uførhet gis en engangserstatning på 40 G. Dersom retten av særlige grunner fastsetter erstatningen til terminbeløp, jf § 3-9, skal den årlige erstatning utgjøre 3,5 G. Er skadelidtes varige medisinske uførhet lavere enn 100 pst, reduseres erstatningen etter første og annet punktum forholdsmessig. Det gis ikke erstatning ved lavere uførhetsgrad enn 15 pst.

Nemnda mente et krav om erstatning for «tap i fremtidig erverv», jf. første ledd, hadde sammenheng med «yrke» bl.a. fordi tap i fremtidig erverv forutsetter et yrke, altså slik at yrket er en nødvendig betingelse for tapet.

Tingretten viser innledningsvis til LB-2010-105084, med følgende understrekninger:

Etter naturlig språklig forståelse av unntakshjemmelen, er det tilstrekkelig at det foreligger en konkret forbindelse mellom tvisten, som er sakens kjerne, og sikredes yrke eller erverv. Avtalens ordlyd stiller med andre ord ikke store krav til hva slags forbindelse det er mellom tvisten og sikredes næringsvirksomhet. En slik presiserende forståelse støttes også av uttalelser fra FSN og FKN. (rettens understrekning)

Retten «legger til grunn at det er et korrekt utgangspunkt», og uttaler deretter bl.a.:

I saken her er det uansett etter rettens oppfatning ingen konkret sammenheng mellom As tvist med [sted] kommune og hans 'yrke eller erverv'. Tvisten gjelder spørsmålet om As personskade oppstod på grunn av kommunens manglende inngripen under hans grunnskoleutdanning m.v., i hans tidlige barndom. Sammenhengen mellom skadesituasjonen og As senere yrke eller erverv er etter rettens oppfatning alt for fjern og avledet til at unntaket i punkt 8.2 i forsikringsavtalen kan komme til anvendelse. Selv om et eventuelt erstatningsansvar for kommunen de facto vil innebære at A får rett til en standardisert barneerstatning, som også inneholder et element av fremtidig inntektstap, er dette etter rettens oppfatning ikke nok til å føre tvisten inn under unntaket om 'sammenheng mellom tvisten og sikredes yrke eller erverv'. En slik tolkning, som både Fremtind og Finansklagenemndas flertall har lagt opp til, vil i realiteten innebære at svært få personskadesaker vil være dekket av rettshjelpsforsikringen. De aller fleste personskadesaker vil ha et element av erstatning for lidet eller fremtidig inntektstap. Dersom meningen med forsikringsavtalen er at ingen personskadesaker der det er snakk om erstatningsutmåling for inntektstap skal kunne dekkes av rettshjelpsersstatningen, mener retten at forsikringsselskapet måtte ha presisert dette i avtalevilkårene.

Det er etter rettens syn umulig, ut fra en alminnelig ordlydstolkning av unntaksreglene i punkt 8.3, å forstå unntaksbestemmelsen dit hen at tvisten i saken her vil være unntatt fra rettshjelpsdekning. Når det er tvil om tolkningen av et avtalevilkår må vilkåret tolkes til fordel for forbrukerne, jf. avtaleloven § 37 første ledd nr. 3

Flertallet er enig i lagmannsrettens og tingsrettens vurdering om at det må være en «konkret» sammenheng mellom tvisten og sikredes yrke, men er ikke enig i at «konkret» kan likestilles med krav om at sammenhengen ikke må være «fjern» eller «avledet». Flertallet forstår «konkret» som motsetning til abstrakt og som en henvisning til at tvisten om inntektstapet rent faktisk må være forankret i sikredes yrke. Flertallet peker på at kriteriet skaper vanskelige avgrensingsproblemer, men antar at forutsetningen om «konkret sammenheng» svikter når utmålingen skjer etter tidligere skl. § 3-2 a. Selv om det dreier seg om inntektstap, er utmålingen basert på invaliditetsgrad, som ikke har noe med ervervsmessig uførhet å gjøre. Det dreier seg derfor om en standardisert utmåling som ikke er knyttet til det yrke sikrede har eller kan forventes å ha, og derfor ikke er knyttet konkret til sikredes yrke. Ut fra dette vil tvist om krav på erstatning etter tidligere skl. § 3-2 a ikke være en tvist som har sammenheng med yrke fordi den ikke har konkret sammenheng med et yrke sikrede har eller kan forventes å få.

Sikredes krav i saken her gjelder derimot tap i fremtidig erverv etter de alminnelige reglene i skl. § 3-1, som nettopp beregnes ut fra sikredes forventede og mulige yrkesinntekt. Ut fra nemndspraksis er dette tvist som «har sammenheng med yrke» og derfor unntatt. Flertallet kan ikke se at beregning av inntektstap/tap i fremtidig erverv ikke har «konkret» sammenheng med sikredes yrke.

Mindretallet uttaler at «Det avgjørende i saken må altså være hva tvisten springer ut av, og i vår sak er svaret en fritidsulykke uten yrkesmessig tilknytning». Flertallet er ikke enig i at «sammenheng med» er synonymt med «hva tvisten springer ut av». Uttrykket «utspring» betyr utgangspunkt eller opphav. Formuleringen «sammenheng med» betyr derimot forbindelse med. Tvisten kan springe ut av en fritidsulykke, men den kan likevel ha sammenheng med sikredes yrke i den forstand at yrke er en nødvendig forutsetning eller betingelse for tvisten. Mindretallet forutsetter også at «springer ut av» kun refererer til ulykken som utløste tvisten – som for øvrig tilsvarer ordlyden i klausulen som var omtalt i LB-2010-105084 og FSN-6640. Rent språklig kan man like gjerne si at et krav om dekning for inntektstap springer ut av det forhold at sikrede har et yrke. Det sentrale i forhold til begge formuleringene er at de ikke oppstiller noe krav om «direkte» sammenheng eller utspring, og dermed åpner for at også en mer indirekte sammenheng må aksepteres, jf. også uttalelsene i LB-2010-105084 referert ovenfor.

Flertallet mener derfor tvisten er unntatt fra rettshjelpforsikringen.

Nemndas mindretall, Eirinn Landgren, bemerker:

Mindretallet er ikke enig i flertallets forståelse av unntaket for tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv.

En naturlig språklig forståelse av uttrykket «sammenheng» tilsier at unntaket retter seg mot tvister som springer ut av selve yrkesutøvelsen – typisk yrkesskader eller tvister knyttet til arbeidsforhold. I foreliggende sak oppsto skaden ved en trafikkulykke i fritiden. Det foreligger ingen faktisk tilknytning mellom ulykken og sikredes yrkesutøvelse.

Flertallet legger avgjørende vekt på at det er uenighet om beregningen av inntektstap og pensjonstap. Etter mitt syn kan det forhold at en personskade får økonomiske konsekvenser for arbeidsevnen, ikke i seg selv være tilstrekkelig til å bringe tvisten inn under unntaket. En slik forståelse vil innebære at enhver personskadesak hvor inntektstap inngår som erstatningspost, automatisk anses å ha «sammenheng med» yrke eller erverv, uavhengig av hvordan og hvor skaden oppsto. Dette innebærer en betydelig utvidelse av unntaket og fører til en uthuling av rettshjelpsdekningen på et sentralt område for privatpersoner.

Det avgjørende må være hva tvisten springer ut av. I denne saken har tvisten sitt utspring i en fritidsulykke og det etterfølgende erstatningsoppgjøret. At enkelte erstatningsposter knytter seg til tapt arbeidsevne, er en konsekvens av personskaden, ikke av yrkesutøvelsen. Etter mindretallets syn foreligger det en prinsipiell og vesentlig forskjell mellom skader som oppstår under arbeid og skader som oppstår i fritiden, selv om begge kan medføre inntektstap.

Mindretallet viser til LB-2010-105084, som flertallet også bygger på. Lagmannsrettens hovedbegrunnelse var etter mitt syn entydig: skaden skjedde «under utøvelse av næringsvirksomhet», og det var dette som var avgjørende for at unntaket kom til anvendelse. Lagmannsretten tilføyde riktignok at inntektsevnen «også på annet vis» utgjorde en sammenheng med yrke, men flertallet løfter dette støttemomentet ut av sin kontekst og gjør det til et selvstendig grunnlag. Bemerkningen kan ikke forstås som et generelt prinsipp om at enhver tvist om inntektstap har «sammenheng med» yrke eller erverv uavhengig av skadeomstendigheten.

Mindretallet viser videre til en nyavsagt dom i TOSL-2025-167489, der tingretten kom til motsatt resultat av nemndas flertall. Sakens kjerne var om kommunens erstatningsansvar for omsorgssvikt i barndommen var rammet av tilsvarende vilkår. Fra dommen siteres følgende:

De aller fleste personskadesaker vil ha et element av erstatning for lidt eller fremtidig inntektstap. Dersom meningen med forsikringsavtalen er at ingen personskadesaker der det er snakk om erstatningsutmåling for inntektstap skal kunne dekkes av rettshjelpserstatningen, mener retten at forsikringsselskapet måtte ha presisert dette i avtalevilkårene.

Uklarhet i vilkårene måtte derfor tolkes til fordel for forbrukeren, jf. avtaleloven § 37.

Mindretallet bemerker for øvrig at nemndspraksis tillegges begrenset rettskildemessig vekt, særlig der det finnes rettspraksis. Mindretallet legger derfor ikke nevneverdig vekt på denne.

Det avgjørende i saken må altså være hva tvisten springer ut av, og i vår sak er svaret en fritidsulykke uten yrkesmessig tilknytning.

På denne bakgrunn mener mindretallet at unntaket for tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv ikke kommer til anvendelse.

Det neste mulige unntaket følger av vilkårenes pkt. 4.2, som begrenser rettshjelp i personskadesaker til tilfeller hvor motpart eller dennes forsikringsselskap skriftlig har avslått å dekke nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand. E-post fra advokat O på vegne av Frende 10.11.25 må etter mindretallets vurdering forstås som et avslag på ytterligere dekning. Jeg kan derfor ikke se at dette unntaket kommer til anvendelse.

I lys av flertallets konklusjon går mindretallet ikke inn i spørsmålet om utmåling.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Lars Barnholdt (bransjerepresentant) og Eirinn Landgren (forbrukerrepresentant).